

بررسی، ارزیابی و شناسایی ژنوتیپ‌های برتر گردو در استان کرمان

سیدمحمد رضا مظفری

مرکز تحقیقات کشاورزی کرمان

گردو *Juglans regia* یکی از درختان مهم و ارزنده گروه پهن برگان است که در بسیاری از مناطق دنیا و از جمله در شمال و مرکز ایران گسترش و پراکندگی دارد. ایران در سال زراعی ۷۸-۱۳۷۷ با سطحی معادل ۸۲۸۵۹ هکتار چهارمین تولید کننده گردو در جهان بوده و استان کرمان با سطحی معادل ۹۲۱۸ هکتار بالاترین سطح زیر کشت گردو را در بین استانهای کشور دارا بوده است.

از سال ۱۳۷۴ بمنظور شناسایی و معرفی ژنوتیپ‌های برتر گردو در استان کرمان طرح تحقیقاتی تحت عنوان «بررسی، ارزیابی و شناسایی ژنوتیپ‌های برتر گردو» آغاز و در سال ۱۳۷۷ پایان یافت و در نهایت ۵۱ ژنوتیپ بعنوان ژنوتیپ‌های برتر گردو انتخاب و معرفی گردیدند.

مناطق مورد مطالعه: ۱- رابر ۲- بافت ۳- بردسیر ۴- زرنند ۵- راین ۶- ساردوئیه ۷- ده بکری
صفات مورد مطالعه ۱- شکل درخت ۲- قدرت رویشی ۳- تیپ گلدهی ۴- زمان برگدهی ۵- زمان شکفتن گل‌های ماده ۶- زمان شکفتن گل‌های نر ۷- دیکوگامی ۸- میزان گل نر ۹- زمان رسیدن محصول ۱۰- میزان محصول ۱۱- زمان ریزش برگ ۱۲- حساسیت به بیماری بلایت ۱۳- حساسیت به سرما در پاییز و زمستان ۱۴- وزن میوه به گرم ۱۵- شکل میوه ۱۶- وضعیت سطح پوست چوبی ۱۷- میزان چسبندگی پوست چوبی به سبز ۱۸- ضخامت پوست چوبی ۱۹- وزن مغز ۲۰- نحوه جداسدن پوست از مغز ۲۱- وضعیت چاقی یا درشتی مغز ۲۲- رنگ مغز ۲۳- درصد مغز.

توزیع فراوانی برخی از صفات در بین ژنوتیپ‌ها نشان می‌دهد که ۳۷٪ ژنوتیپ‌ها دارای تیپ گلدهی جانبی بیش از ۵۰٪ و ۲۵/۵٪ همزمانی بازشدن گل نر و ماده و ۵۲٪ دارای میزان محصول زیاد می‌باشند. شکل میوه در ۵۱٪ ژنوتیپ‌ها مستطیل کوتاه می‌باشد. ضرائب همبستگی و رگرسیون چند متغیره بین برخی از صفات محاسبه گردید. نتایج حاصله نشان می‌دهد:

الف - بین دو صفت زمان برگدهی و تیپ گلدهی همبستگی معنی داری وجود دارد $R=0.54$
ب - رنگ مغز بطور معنی داری تحت تأثیر دو صفت میزان محصول و زمان رسیدن قرار گرفت.